

Zpravodaj Klubu kaktusářů Astrophytum Brno

AZET

1/2011

Z činnosti klubu – členské a výborové schůze...

Sympózium

Příspěvky čtenářů –

– epiphyllum a eriosyce

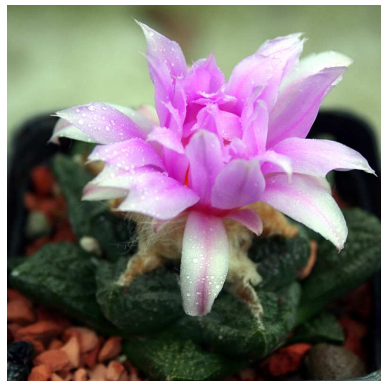
Přírůstky v knihovně

Fotografování – úpravy obrázků

Netiketa

70 000

Kytka čísla – *Ariocarpus trigonus*

Odjíždění a návraty v prostoru a času...

Rád bych se zeptal pamětníků, zda někdy stěhovali kaktusy ze zahrady do chaloupky v půlce listopadu a v košili s krátkým rukávem.

Za okny promrhávají svátky Všech svatých a Dušiček, zdlouhavému a teplému podzimu se ještě nechce do bílého zapomnění...

Marně přitom přemýšlím, jak se mi minule mohlo podařit přiřknout písničku Odjíždím Kapitánu Kidovi, když je to vyhlášená hobousárna a přece dávno vím, že ji napsal Jiří Wabi Ryvola. A také trochu myslím na to, že si toho nikdo ze čtenářů nevšiml a neopravil mě.

Odjíždím – a nemám ani zdání, co je tam, kam supí tenhle vlak. Odjíždím a mám jediný přání – zpátky se zas vrátit, jak na jaře pták...

S pokračováním písničky z úvodu posledního loňského čísla jsme se přenesli přes Nový rok 2011. V kalendáři i v titulu tohoto čísla se míhají hlavně jedničky a dvojky... Je konec ledna, uprostřed měsíce si příroda vyzkoušela malé jaro a chvíli před ním proběhlo zatmění Slunce. Touto dobou již odehnila většina novoročních předsevzetí, život se dostává do běžných kolejí. Odpočíváme, čteme, někdo vysévá, připravujeme se na jaro. V klubu nás čeká výroční členská schůze, hodnocení, bilancování, plánování. Nadcházející sezóna možná nepřinese nic překvapivého, štěstí však vždy přeje připraveným. Ať vám tedy Sluníčko v prodlužujících se dnech dodá radost a energii ke všemu, do čeho se pustíte.

Pohoda, hezký den

Josef

Členská schůze 5. listopadu

Na konci prvního listopadového úspěšného pracovního týdne – navíc extrémně teplého – jsme se sešli v poměrně hojném počtu. Po stručných informacích předsedy o nejbližším programu, zhodnocení sympózia, natěšení na celostátní časopis s mimořádnou multimediální přílohou – speciálem (CD o rodu *Echeveria*) a po tombole si předseda Stuchlík předal slovo, aby uvedl svou přednášku.

Šlo o třetí část prezentace jeho cesty převážně po Brazílii s drobnými „zálety“ do Uruguaye. Se svým společníkem Csabou Kádárem z Maďarska putovali totiž podél brazilské jihozápadní hranice.

Než se zmíním o kaktusech, připomenu nejprve faunu, kterou potkávali – hovězí dobytek a pštrosy Nandu na pastvinách, obrovské, však mírumilovné sklípky jakož i jinou drobnou létající a spíše nepříjemnou havěť. Na navštívených nalezištích nacházeli poněkud více notokaktusy a těch si jejich příznivci užili nejvíce. Jsou to však rostliny hezké a přednáška nezabíhala do tak hluboce odborných podrobností, pročež nebyla nudná a jednotvárná. Stanislav Stuchlík použil opět svou oblíbenou a osvědčenou mimotematickou vložku – tentokrát o brazilské gastronomii. Ve srovnání s tím, co slyšíme od návštěvníků jiných jihoamerických zemí, to vypadalo celkem přijatelně a civilizovaně. Jen toho masa bylo na můj vkus příliš. Jediným mínusem bylo opět selhání zvukové techniky, takže se přednášející musel spolehnout na vlastní hlas a vydržet to celou zbyvajících dobu.

Schůze výboru 16. listopadu

Hlavním bodem projednávání bylo hodnocení říjnového sympózia. Podrobnější informace najdete dále v čísle. Byla též naplánována následující činnost, navrhování a upřesňování budoucí přednášející. Diskuse o občasně neaktuálnosti klubového webu vedla k přijetí návrhů několika změn: zjednodušení struktury, zveřejnění Azetů se zpožděním jednoho čísla a k výzvě na dodání fotografií z proběhlých akcí.

Členská schůze 3. prosince

V pátek 3. prosince proběhla na obvyklém místě poslední loňská členská schůze. Čas před ní využili přítomní k „návštěvám“ distributora časopisů Karla Kašpárka a pokladníka Jiřího Peňáse, kterému při vybírání členských příspěvků pomáhal Miroslav Trtílek.

Schůze začala několika organizačními poznámkami a tombolou, která byla sice chudší, ale tím i kratší. To bylo nakonec užitečné, vzhledem k tomu, že hlavní přednáška byla dosti obsáhlá a vydatná.

Přednášku vedl přítel Jiří Škaloud z Mokré Hory. Loni přibližně ve stejnou dobu jsme jej navštívili s listopadovým přednášejícím Lexou Quaiserem z Rudné u Prahy (Azet 1/2010, s. 3) v jeho skleníku. Nenaplnila se má představa, že přednáška bude smrštit polních čísel zimo- a mrazuvzdorných kaktusů, jak by mohl napovídat styl přednášky Lexy Quaisera a následující setkání a odborná debata obou přednášejících ve skleníku u Škaloudů. Naopak. Přednáška byla zajímavá a pestrá. Viděli jsme dlouhou a pestrou řadu obrázků rostlin převážně původem z Mexika a USA.

Schůze výboru 14. prosince

Schůze se zabývala hodnocením proběhlých akcí a přípravou těch následujících. První přednáška Jiřího Škalouda byla hodnocena velmi příznivě. Potvrdilo se, že naši členové „na to mají“.

Bylo domluveno objednávání časopisů, s potěšením jsme přijali zprávu Viktora Taliána, že auditorium na členské schůze je zajištěno a spolupráce s Masarykovou univerzitou se jeví nadále příznivě.

Členové výboru naplánovali neformální setkání před koncem roku a pozvali i některé bývalé členy, kteří stále příležitostně spolupracují.

Členská schůze 7. ledna

První letošní schůze začala organizační částí. Předseda Stuchlík vyzval členy, kteří chtějí vystoupit na únorové volné tribuně, aby se nahlásili u Viktora Taliána. Byla vyhlášena „soutěž“ o fotografii na plakát k výstavě. Přihlášené fotografie bude shromažďovat redaktor Azetu. V tombole se losovaly kaktusy a tiskoviny, které dodali naši členové.

Hlavním tématem byla přednáška našeho dobrého známého Ladislava Fábiana za Slovenska od Nových Zámek, kterého známe z jednoho zájezdu před pár lety a pamatujeme si jej i z přednášky, kterou měl u nás 3. dubna 2009.

Přednášející v rychlosti připomenul některé záběry z minulých přednášek, sdělil, co je u nich nového a podrobněji navázal přibližně tam, kde minule skončil. Bylo to zhruba v půlce abecedy u lofofor. Právě tam zmínil přístup slovenských úřadů k „zakázaným“ kytkám, dali si problematiku vysvětlit, přijali argumentaci a zřejmě uspokojeni potom více neobtěžovali.

Laco pěstuje kaktusy ve skleníku, fóliovníku i venku. Připomenul, že používá názvy rostlin takové, pod jakými je získal, ačkoliv byly některé z nich během let změněny. Mluvil o tom, jak rostliny pěstuje, dozvěděli jsme se řadu praktických poznatků i o zimování. Vyprávěl i příhody o některých rostlinách a o tom, co jsou někdy – zvláště zahraniční – zájemci ochotni dát za rostlinu, po níž touží...

Možná se budu opakovat, ale tento charakter přednášky – praktický, pěstitelský – je u většiny členů oblíbený. Výklad byl zajímavý, obrázky kvalitní, přednášející se občas pokoušel vyvolat diskusi, ale naši členové příliš nereagovali.

Schůze výboru 18. ledna

Kromě obvyklých organizačních záležitostí jsme se dozvěděli novinky z redakční rady celostátního časopisu Kaktusy. Vycházejí nebo mají vyjít nové knihy, jimiž klub hodlá obohatit svou knihovnu. Pro klubový web se připravuje stránka týkající se sbírky Emila Vašíčka.

Viktor Talián, Jiří Peňás a Jiří Pavlík seznámili výbor se zprávami, které připravili na výroční členskou schůzi v únoru. Rovněž bylo rozhodnuto o dárku pro přednášející na volné tribuně.

Proběhla drobná diskuse o CD, které bylo speciálem časopisu Kaktusy. Mimochodem: Co si o tom myslíte vy? Je to vhodné a užitečné nebo byste spíše trvali na tištěné formě? Uvítali byste podobný počin i v budoucnu?

Důležité bylo oznámení termínů výstavy (podobně jako loni 28. 5.–5. 6.) a sympózia (15. 10.). Druhý z nich je však teprve návrhem, nebyl ještě potvrzen dohodou s majitelem sálu.

Obrázek na plakát k výstavě – vyhlášení soutěže

Podobně jako loni vyzýváme všechny fotografy, aby nabídli obrázek, který by se mohl stát „slavným“. Obrázek na plakát k letošní výstavě kaktusů.

Na adresu úplně na konci Azetu pošlete prosím nejvýše tři snímky. Měly by to být obrázky kvalitní, nejlépe s výraznou kvetoucí rostlinou. *Posílejte prosím snímky surové, neupravené, nezmenšené!*

Posílejte je co nejdříve, výbor vybere nejvhodnější obrázek. Autorskou odměnou bude vyhlášení snímku na členské schůzi a oznámení v tomto zpravodaji.

Sympóziium 16. října 2010

Za jednoduchým nadpisem se schovává náročná celodenní akce, jež si plně zaslouží označení *tradiční*. V něčem stejné, v něčem nové odborné setkání převážně kaktusářů z Brna i vzdáleného okolí.

Návštěvníci byli přivítáni, dostali kartičku a mimobrněší (nečlenové klubu) zaplatili jako loni vstupné 80 Kč. V předsáli fungoval bufet s občerstvením, v přísáli se usadili prodejci s rostlinami, jakož i „stánek“ s klubovými časopisy, dalšími tiskovinami a suvenýry. Návštěvníci měli dostatek příležitostí k rozhovorům, setkáním a nakupování rostlin v příjemné atmosféře a prostředí.

Vlastní přednášky byly uvedeny uvítáním předsedy klubu Stanislava Stuchlíka. Jednatel Viktor Talián doplnil ještě organizační záležitosti a možnosti oběda. Nic nebránilo tomu, aby se začalo.

Prvním přednášejícím byl host z Polska Grzegorz Matuszewski. Vyprávěl o rodu *Coryphantha*. Myslím, že mnoho z nás netušilo bohatství a šíři tohoto rodu. Začátek byl věnován historii, popisům a uspořádání rodu. Přednáška byla velmi dobře strukturovaná, u každého druhu nebo spíše skupiny byla mapka výskytu a následovaly fotografie s vyprávěním a popisem.

Grzegorz mluvil velmi obstojně česky, má kontakty na naše kaktusáře, cestuje s nimi a hodně z našeho jazyka pochopil. Sám vzpomíná, že mu na jedné z přednášek v České republice říkali posluchači, že neměli tušení, že polština je tak velmi podobná češtině☺

Druhá přednáška patřila přednímu odborníkovi na rod *Rebutia*. Přijel k nám z Vysokého Mýta. Jistě, je to RN Dr. Václav Šeda. I on začal přednášku představením rodu a příbuzných druhů. Rozebral jeho historii a předvedl několikrát taxonomické rozčlenění.

Následoval dlouhý avšak velmi vydatný přehled jednotlivých skupin a jejich druhů. Vánice kvalitních snímků nádherných rostlin. Klidný, přesvědčivý, byť poněkud monotónní výklad. Tolik rebutií najednou! Pomačkaná sedací část, člověk neví, kam s nohama, těší se na oběd, zároveň však si vychutnává přednášku a říká si, že toto nepohodlí rád vydrží. Stálo to skutečně za to. Jediným snad stínem byly překlepy a chyby v prezentaci, naštěstí to obrázky vynahrádily.

Na závěr Václav Šeda představil zdroje o rebutiích a osobnosti, které se rodem zabývají. První je Otakar Šída s publikací *Rod Rebutia*. Web <http://www.rebutia.iglu.cz> Druhým je Stanislav Šuba – Real comparative register. Informace jsou dostupné na webu: <http://www.hornad.fei.tuke.sk/~suba/Reb/index.htm>

S drobným zpožděním jsme pak narovnali své kostry a většina posluchačů se vydala na oběd. Výbor klubu, přednášející a někteří přátelé zašli do restaurace Plzeňský dvůr. Poučení z předchozích nezdarů s pomalou obsluhou jsme většinu obědů objednali s dostatečným předstihem a všechno klapalo v přiměřeném tempu a pohodě.

Odpolední část otevřel Pavel Heřtus. Po dvou kaktusářsky odborných a náročných přednáškách odlehčil pestrým cestovatelsko-botanickým vyprávěním o broméliích, kaktusech a orchidejích v Ecuadoru. Šlo o mezinárodní botanickou výpravu smlouvenou na úrovni vysokých škol a podporovanou státním grantem. Členové klubu, kteří chodí na přednášky, si jistě vzpomenu na páně Heřtusovu nedávnou přednášku (5. června 2009).

Pro posledního přednášejícího jsme sáhli do vlastních řad. Jiří Kolařík se osvědčil už na nedávné výroční členské schůzi (ve volné tribuně), kdy mluvil o své cestě do Argentiny.

Tentokrát byla na programu opět Jižní Amerika a zejména opuntiovité. I tato přednáška byla pestrá a hodnotná. Botanika tam byla optimálně namíchaná se zeměpisem, historií a současností navštívených zemí. Potenciální cestovatelé v tu světovou stranu si mohli odnést řadu praktických poznatků.

Pro úplnost patří dodat, že tentokrát bylo prostředí velmi klidné a příjemné, zatemnění téměř dokonalé, tedy vizuální dojem byl bez chyby. Jediným dílčím nedostatkem byla nefunkčnost zvukového zařízení, což se podařilo odstranit teprve v půli druhé přednášky. Posluchači mile překvapili svou disciplinovaností, byl klid, takže mohli dobře slyšet a rozumět i ti vzadu. Jen stále těch pár nepoučitelých se zapnutými mobilními telefony... Naštěstí i oni brzy našli ten správný vypínač.

A úplně nakonec si to můžeme s čistým svědomím pochválit. Lze odpovědně říci, že loňské sympóziu bylo zdařilé po stránce přednášek – tedy odborné a téměř bez chyby po stránce organizační. Tož za rok na shledanou.

Úpravy obrázků v počítači

Ať už jsme jako fotografové zkušenější nebo zatím „lamý“, jen hodně vzácně uděláme fotografii, s níž jsme spokojeni v takovém stavu, jak byla pořízena. Vždyť už ve staré dobré chemické temné komoře jsme kouzlili s úpravami jasu, kontrastu, výřezu maskováním, nadřžováním, montážemi, retušováním a kdovíjakými dalšími úpravami. Někdy se to povedlo, jindy z toho vylezl zmetek. V digitální fotografii to není nic jiného. Jen používáme jiné nástroje pro dosažení stejných či podobných účinků a možná je těch nástrojů více. Kromě toho, když se úprava nepovede, ztratíme jen trochu času a můžeme začít znova. Na tomto místě je ale velmi důležité připomenout, že pokud fotografii zamýšlíte poslat např. „do novin“, v žádném případě ji neupravujte. Každé zpracování a uložení ubere na její kvalitě a navíc přidáte práci výtvarnému redaktorovi.

Pro úpravy obrázků na počítači je k dispozici řada nástrojů, které mají podobný základ a vlastností, ačkoliv se v řadě maličkostí mohou lišit a liší se. Budu se snažit úpravy popisovat obecně, dopředu však upozornuji na to, že neznám všechny programy a jejich zvláštnosti. Sám používám již léta Gimp. Má několik ohromných výhod: S velmi podobnými možnostmi a nástroji jako komerčně šířené programy je velmi stabilní a spolehlivý, funguje na mnoha operačních systémech (používám jej na v Linuxu a trochu i ve Windowsu) a hlavně je k dostání zdarma a přitom legálně (licence GNU GPL) v řadě jazyků, samozřejmě i v češtině. To jen na vysvětlenou, že se mohou podrobnosti někdy trochu lišit.

Popisování všech nástrojů je hrubě nad možností Azetu. Jsem si i vědom nedostatečnosti ukázek vzhledem k rozsahu, který si mohu dovolit uzmout. Navíc jde o mimotéma, které může být některým čtenářům protivné. Přesto se pokusím vybrat aspoň pár těch nejužitečnějších.

Rozměry obrázku, oříznutí

Oříznutí je velmi žádoucí, máme-li odstranit z obrazu nepotřebné věci, zvýraznit hlavní předmět zájmu anebo třeba upravit poměr stran, aby nám snímek dobře pasoval do vymezeného prostoru nebo na papír s určitými rozměry.

Nástroj oříznutí se dá ovládat myší anebo zadáním hodnot souřadnic počátku, šířky a délky obdélníkového výřezu. Můžeme třeba nastavit pevný rozměr, pevný poměr stran apod. Ovládání je velmi snadné, proto se může „opravář“ plně soustředit na vhodnou a hezkou kompozici (vizte článek v čísle 4/2010).

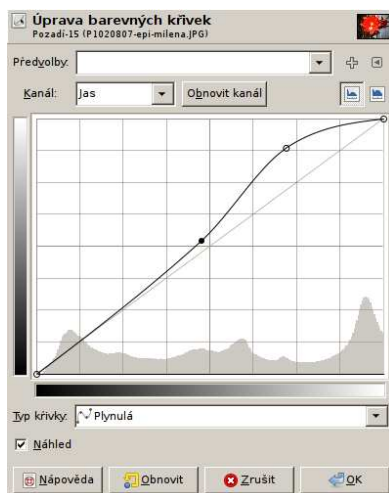
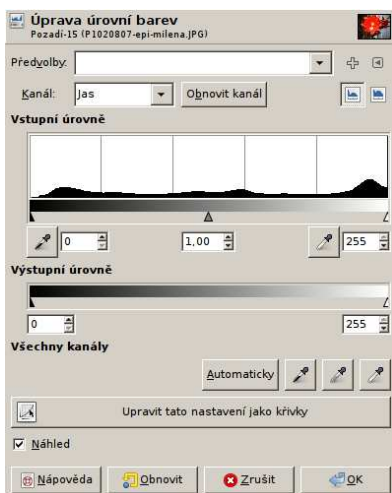
Jas a kontrast

Zde se již dostáváme k úpravě barev. Tyto nejjednodušší, avšak nejomezenější nástroje umožňují snížit/zvýšit veličiny z nadpisu. Nedostatek je ovšem v tom, že to dělají v celém obrázku, v celé jeho barevné škále stejnoměrně, lineárně. Že bychom zrovna toto potřebovali, bývá velmi vzácný případ a i kdyby, lze to udělat následujícími a mnohem vhodnějšími a mocnějšími nástroji:

Úrovně, histogram

Spustíte-li tento nástroj, zobrazí se graf, taková vlnovka, kopec, pohoří. Ukazuje, kolik pixelů (obrazových bodů) jakých barev se v obrázku nachází. Zleva jsou nejtmaší barvy, vpravo ty nejsvětější. Je-li „pohoří“ rozlezlé po celé délce, znamená to, že v obrazu jsou i nejtemnější, i prostřední i světlé barvy. Jde zřejmě o docela povedený pestrobarevný obrázek.

Když ovšem kopec začíná vlevo, uprostřed slábně a vpravo není skoro nic, jde o snímek podexponovaný, pošmourný, tmavý, vyfotografovaný asi za slabých světelných podmínek. Pokud právě toto nebyl záměr, můžeme si pomoci tak, že posuvnými zarážkami vymezíme nové hodnoty, abychom „odstříhli“ světlé a bledé barvy. Místo zarážek můžeme mezní barvy nastavit vybráním tzv. barevnou pipetou. V obrázku ukážeme na tyto barvy a program podle toho nastaví zadání pro úpravu. To, co po úpravě zůstane, jsou barvy přepočítané do širšího rozsahu jasu. Počet barev se sníží, celkově však můžeme obrázek zachránit a projasnit. Nečekejme zázraky, ale pomůže to. Posunem prostředního šoupátka (výběrem sedě) zvýhodníme světlejší nebo naopak stinné části obrázku.

Dialogová okna pro úrovně (histogram) a křivku

Na sympóziu přednášeli i Pavel Heřtus (vlevo), Grzegorz Matuszewski (vpravo)

a Jiří Kolařík

Popisky ke snímkům St. Stuchlíka (přednáška v listopadu) na straně 15

U běžných snímků často postačí kouzelné tlačítko „Automaticky“, čímž se barvy projasní a oživí. Pokud úprava není příliš velká, většinou to nezklame. Pro zdání úplnosti patří dodat, že pracujeme-li s barevným obrázkem, který je „ujetý“ do nějakého barevného odstínu, můžeme takto upravit jednotlivé barevné složky (R, G a B – červenou, zelenou a modrou). Zde je určitá podobnost s výpočtem a mícháním barevného poměru při osvětlení chemických barevných fotografií. Jisté je to opět o stupeň náročnější. Zkoušejte, výsledek uvidíte téměř okamžitě, dlouhé řeči nenahradí vlastní zkušenost.

Křivky

Tento nástroj manipulace s barvami je ze všech zmiňovaných nejmocnější. Je ovšem také nejnáročnější na naučení.

Vycházíme z toho, že vstupní hodnoty (barvy různé „tmavosti“) máme na jedné ose, zatímco výstupní hodnoty na té druhé, kolmé. Výchozím stavem je rovná čára šikmo vzhůru od nulového bodu do maxima.

Nástroj funguje tak, že tuto čáru přemísťujeme, posouváme, nakláníme, ohýbáme a lámeme tak, abychom vylepšili výsledný obraz. Pokud čáru posouváme, měníme jas. Nakláníme-li ji, měníme kontrast. Když ji začneme ohýbat a posouvat její koncové body, upravujeme obrázek různě v určitých úrovních jasu. Chceme-li více detailů ve stínech, uděláme zleva oblouček nahoru. Chceme-li zvýraznit, zостřit stíny, prohneme jej dolů. Chceme-li zvýraznit kresbu ve světlech, prohneme nahoře vpravo křivku dolů apod. Posunem koncových bodů zadáme, který odstín se stane černou či bílou (podobně jako u histogramu).

Tento nástroj rovněž umožňuje pracovat odděleně se třemi barevnými složkami. I zde skončím stejnou radou: Zkoušejte a dívejte se, co to udělá.

Přírůstky do knihovny

Autor	Název	Rok vyd.	Jazyk
Štarha Roman	Sekundární metabolity čeledi Cactaceae	2001	česky
Eggl U. Urs	Sukulenten – lexikon	2003	ang., 4 části
Ullmann Jaroslav	Sukulenty a jejich pěstování	2007	česky
	International Cactus Adventures	2009	ang.
	Vjesnik	1983/85	chorvat.
	Minimus	2005/09	česky
	International Cactus Adventures	2009	ang.
	Kaktusy	2010	česky
	Cactaceae etc., Atlas sukulentů	2010	slov.
	KuaS, GÖK	2010	německy
	Minimus, Gymnofil, Azet, Atlas kaktusů	2010	česky
	Adenium 1991–93, 96–98, 2001, 2, 4, 5, 9, 10		česky

Radek Āech

Tak trochu záhadný ariokarpus

Ariocarpus trigonus je jistě pro každého kaktusáře známou rostlinou, nebudu tedy hned v úvodu unavovat čtenáře popisem typu. Vyobrazeno rostlinu jsem získal před lety od přítele Kargra z České Třebové. Od typu se liší abnormálně pomalým růstem (7 cm za 25 let) a fialově-červenou barvou květu. Stavbou těla a pomalým růstem připomíná var. *minor*. Povrch těla je však holý a postrádá šupinaté oplstění jako u var. *minor*. Další odlišností je již zmíněná barva květu. Budu rád za informace a tipy o tomto taxonu.

Ariokarpusy pěstuji v opukovém substrátu nebo v hrubé antuce. Zalévám brzy ráno po proschnutí substrátu nejraději po mírném ochlazení (tzv. do deště) při nočních teplotách 6–15 °C a denních 20–25 °C. Za letní stagnace nezalévám vůbec. Existuje i intenzivní, tzv. zahradnická metoda, která spočívá v tom, že rostliny již od semenáčků zvykáme na pravidelnou závlivku a letní stagnaci překleneme stíněním a zvlhčováním vzduchu. Tato metoda však vyžaduje neustálou péči o rostliny a obrovské pěstitelské zkušenosti.

Při aplikaci prostředků proti škůdcům mám vždy na paměti, že žádný z nich není speciálně určen pro kaktusy a i při dodržení zásad aplikace (např. nepoužívat, když svítí Slunce) může i při správné koncentraci dojít k poškození rostlin. Závlivku proti škůdcům provádím v září, abych měl jistotu, že rostliny jsou v růstu a že nezalévám za teplot nad 25 °C. Při postřiku nechám na rostliny dopadat jen mlhovinu roztoku, protože pokud se vata (např. ariokarpusů, koryfant) nebo cephalium (melokaktusy, diskokaktusy) příliš promočí, může dojít k zapaření (v létě) nebo k poleptání pokožky (v zimním nebo chladném období). Vata nebo cephalium totiž zadrží prostředek příliš dlouho a epidermis se může poškodit.

Chceme-li se vyhnout zimnímu postřiku, stříkáme důkladně v září a to nejméně třikrát v týdenním odstupu a doplníme jednou závlivkou prostředkem proti kořenovce.

Pozn.: Popis rostliny – celý název *Ariocarpus trigonus* Schumann 1898 in Engler – jsem konzultoval s přítelem Jiřím Pavlíkem, předním odborníkem na rod *Ariocarpus*.

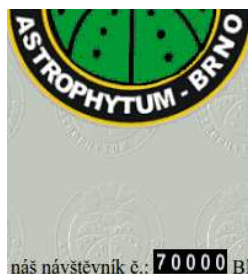
Jiří Peňás, tel. 606 504 331, 5111 37 969

Autorovy fotografie popisované rostliny jsou na první straně obálky.

70 000

V lednu letošního roku nacvakalo počítadlo klubového webu právě tolik návštěv. Jistě, není to kdovíjaká cifra na to, že web běží už od listopadu 1997. Je to spíše příležitost připomenout existenci stránek těm, kteří je třeba ještě neviděli a poděkovat Zdeňkovi Kolářkovi, který se o ně už léta dobře stará, nezištně je aktualizuje a doplňuje, jak si výbor klubu řekne. Na webu je kromě aktualit historie klubu, obrázky ze sbírek členů a nyní i tento zpravodaj – byl jen od roku 2008, kdy vychází v dnešní podobě.

Tož pozvedněme symbolickou číši nebo kalíšek s přáním, ať počítadlo dále odcvakává spokojené návštěvníky, ať Zdeňka nadále tato práce baví, ať se najdou přátelé, kteří přispějí nápady, texty, obrázky či jinými materiály, aby stránky byly bohaté, pestré, hezké a přitažlivé.

Kytka našich babiček

Před nedávnem jsem našel ve své poště zprávu a fotografie od naší členky z Tišnova, která ač nechodí na přednášky, sleduje činnost našeho klubu alespoň z médií. Ve zprávě píše o velmi rozšířené a neprávem opomíjené rostlině z rodu *Epiphyllum* nazývané také Fylokaktus či dokonce Listokvět.

Pěstují se u nás jak původní druhy, tak i řada hybridů. Těmto nenáročným rostlinám se dobře daří i za okny. Pěstovala je i moje babička a byly to vlastně první kaktusy, s nimiž jsem se v životě setkal. Určitě nejsem sám. Kaktusáři je ale často opomíjejí a odmítají, snad že jsou příliš obyčejné. Často vadí jejich bujný růst a velké rozměry, zabírají mnoho drahocenného místa. Připoměňme si tedy tyto rostliny milými slovy paní Mileny:

Chtěla bych se podělit o krásu. Jsem a nejsem kaktusář – těch mých pár kaktusů na okenním parapetu se nedá považovat za sbírku, ale mám je ráda a časopis odebírám od roku 1981.

Letos se mi podařilo obalamutit tento kaktus po babičce. Už byl několikrát vyhozen, protože vždycky někdo z rodiny prohlásil, že „taký štagel“ dělá jen ostudu a já ho vždycky zachránila. Na jaře normálně rozkvetl a pak jsem jej umístila ven. V říjnu, když přišly první mrazíky, ukldila jsem jej do nevytápěného skleníku a počátkem listopadu jsem ho postavila na okno na verandě, kde je teplota přece jen o něco vyšší. Milému kaktusu se asi zdálo, že už znovu nastalo jaro a tak krásně rozkvetl. Tak si myslím, že se mi odměnil za svou záchranu.

Milena Ševčíková

Fotografie kvetoucí rostliny na zadní straně obálky nahoře.

Netiketa aneb kterak se chovat na síti

Věil v období po vánočních svátcích se probírám záplavou nejrůznějších přání ke svátkům vánočním a k novému roku. Nejsem kdovíjakým zastáncem takového posílání, respektuji však, že mnozí si v tom libují a přijímám je jako každá jiná přání. Beru to však spíše podle toho, kdo mi píše a jak koho znám. Samotné poslání přání mi ale často připadá jako formalita. Taková mimotematická úvaha ovšem nebude plnit stránky *Azetu*, chci se zaměřit na elektronickou komunikaci obecně a to spíše z pohledu, o němž se (nejen) kaktusáři běžně mnoho nedozví.

V posledních letech se stalo oblíbeným posílání všeho možného (nejen přání) elektronickou poštou. Pokrok nezastavíš. Problém je ovšem v tom, že se k prostředkům elektronické komunikace dostávají lidé, kteří o nich dosud neměli ponětí a z neznalosti dělají spoustu chyb, které v prostředí internetu působí jako nevychovanost, ignorantství, přinejmenším jako neslušné chování. Pro úplnost dodávám, že některé – byť nevědomé zlozvyky jsou dokonce trestně postizitelné. Patří mezi ně zaslání nevyžádaných obchodních sdělení (spamu) a porušení ochrany osobních informací (např. roztrušování adres tam, kam nepatří). Páchání takových prohřešků je sice pochopitelné, protože ve škole se to neučilo a pro mnohé není snadné se dostat ke zdroji informací, nedobře se to ale snáší, zvláště opakovaně. A proto si v tomto čase „zvýšeného provozu“ dovolím připomenout pár útržků tzv. Netikety neboli pravidel slušného chování na síti. Moudrý se rád poučí, ten druhý se může klidně i urazit. Každý podle svých schopností.

Snad nejrozšířenější službou na síti je vedle webu elektronická pošta. Ponechávaje stranou technickou stránku této služby, vezmu to shora:

Adresy a adresáti

Toto je první rubrika, bez níž to v elektronické poště nejde. Co se na ní dá pokazit, aby to mohlo být považováno za nevhodné či neslušné? Docela dost věcí. Především to, že posíláme-li jednu zprávu více adresátům, není nic jednoduššího, nežli „narvat“ všechny adresy do políčka Adresát (To) případně do Kopie (Copy, Cc.). Tím ovšem dosáhneme toho, že všichni příjemci ve své zprávě obdrží i seznam všech ostatních adresátů. Pominu-li naprostou nevhodnost takového počínání v mezifirmním či obchodním styku, je neřípustné bezdůvodné roztrušování adres mezi převážně neznámé lidi. Přinejmenším je to hodně neslušné. Co je komu do mé adresy? Co je mi do adres ostatních?

Pomocí je v takovém případě rubrika Slepá kopie, Skrytá kopie, Blind copy, Bcc. či jak se to v různých poštovních klientech jmenuje. Výsledkem je sice odeslání zprávy na mnoho uvedených adres, jenže každý příjemce tam uvidí jen tu svou.

Předmět/Subject

Další „chlíveček“ v záhlaví elektronické zprávy tam také není jen tak na ozdobu. Je slušností naznačit tam jasně a stručně, čeho se zpráva týká. Proč? V seznamu došlých zpráv to velmi usnadní příjemci orientaci. Mnozí příjemci nechávají zprávy bez předmětu až na konec nebo je úplně ignorují. Zkušenější odesílatelé píší navíc předmět bez diakritiky. Ještě dnes totiž fungují starší servery, které mohou cestou tento údaj porušit neznajíce znaky mimo základní tabulku ASCII. Není to sice běžné, ale stává se to.

Obsah zprávy

Zde máme prostor vyjádřit to hlavní, oč nám ve zprávě jde. Platí zde víceméně stejná pravidla jako pro papírovou korespondenci: Stručnost, jasné vyjadřování a slušnost. Je vhodné používat české znaky s diakritikou, lépe se to čte a předejdeme dvojsmyslům a nepohodlí příjemce. Někdo si oblíbil formátované zprávy (například v HTML nebo v RTF), většinou to ale nemá velký význam. Zpráva je především sdělením obsahu, forma zde není tolik důležitá.

Za připomenutí stojí zmínit, že není hezké a vhodné psát verzálkami (velkými písmeny). Naznačuje se tím (a působí to jako) křik – nemístné zvýraznění.

A snad největším trapasem je, když někdo odešle zprávu úplně prázdnou pouze třeba s přílohou. Je to jako poslat prázdnou pohlednici. Beze slova, bez podpisu...

Přílohy

Pokud ke sdělení nestačí textové tělo zprávy, je možné přidat přílohu. Může to být prakticky jakýkoliv soubor. Důležitá je velikost přílohy. Vzhledem k tomu, že některé servery mají v tomto ohledu určitá omezení, je dobré na to myslet předem a neposílat přílohy větší než... – limity jsou různé, ale podle zkušeností většina serverů již snese nejméně 5 MB zprávy.

Větší soubory se dají odesílat prostřednictvím různých webových služeb jako např. uschozna.cz.

Typ souboru je další důležitou věcí, kterou bychom měli před odesláním uvážit. Používáme-li například nějaký komerční program, který není běžně rozšířený a nejsme-li si jisti, zda jej příjemce má, je více než vhodné převést jeho výstup do nějakého vhodného rozšířeného obecně čitelného formátu. Například výstup z Autocadu převedeme do PDF nebo

obrázek z grafického editoru uložíme jako EPS, PNG či JPG. Nejlepší ovšem je, neznáme-li možnosti přijemce, předem se s ním na formátu dohodnout.

Netiketa je strom košatý a zde pro ni není dostatečný prostor. Dotkli jsme se jen jediné oblasti a to jen velmi letmo jako tip a inspiraci. Není nic těžkého najít více informací na webu. Doporučuji.

Včil ale zpět ke kaktusům. Radost mi udělal – a doufám, že potěší i vás – opět pan Kašparovský, když mi poslal obrázky „ze své zahrádky“ a kousek povídání. Tentokrát jsou to:

Kytky jako malované

Rostliny, které vám dnes chci představit, jsem před léty získal jako semenáče z pěstírny bratrů de Herdtů v Belgii.

Již na první pohled se i jako malé semenáče jevíly odlišně. Snad i sám název „Multicolor“ dává tušit mnohobarevnost. Tato mnohobarevnost spočívá nejenom v barvě a odstínech otrnění, ale i v odstínech květů a posléze plodů (semeníků).

Rostliny nemají příliš velké roční přírůstky a je to tak i dobře. Čím pomaleji přirůstají, tím je jejich vytrnění hustší a nahlučenější, rostliny jsou s takovýmto otrněním velice působivé a snad každého návštěvníka sbírky upoutají svou nevšední krásou. Rostliny nedorůstají příliš velkých rozměrů, výška dosahuje zpravidla 12 cm při šířce asi 7–8 cm. Pokožka rostlin mívá nafialovělý nádech, zvláště pak, pěstujeme-li rostliny ve venkovní kultuře nebo jenom s lehkým horním krytem. Z areol vyrůstá asi 20–30 radiálních trnů a asi 10–15 centrálních. Na rostlinách v mé sbírce dosahují nejdelší trny délky 65 mm.

V jarním období koncem dubna se na rostlinách objevují poupata a zpravidla do tří týdnů se z nich vyvinou nádherné květy. Ty jsou sloupkovitého tvaru, kaskádovitě uspořádány, jsou více než 5 cm vysoké a působí voskovitým dojmem. Tyto květy vydrží na rostlině 7–10 dnů. Pokud je sprášíme, během sezóny se vytvoří plody, které obsahují značné množství semen. Zralost plodů se pozná podle lehkého samovolného odloučení od rostliny. V této době se již také semena snadno z plodu uvolňují a je proto potřeba dávat pozor, aby se nám všechna nevysypala. Takto dobře vyzrálá a ošetřená semena můžeme v příštím roce vysévat. Klíčivost je až 95 %.

Rostliny jsou známy pod názvy: *Eriosyce senilis* „multicolor“ (Backb.) F. Kattermann, Syn. *Eriosyce senilis* v. *multicolor*, *Neoporteria multicolor* a další.

Jaroslav Kašparovský

Autorovy fotografie popsaných rostlin najdete na zadní straně obálky dole.

Vyúčtování sympózia

Pro pořádek a úplnost uvádíme finanční záležitosti říjnového sympózia v následující tabulce. Poslední přednášející – náš člen Jiří Kolařík – se vzdal odměny za přednášku ve prospěch klubu. Výbor mu tímto děkuje.

Příjmy	Kč	Vydání	Kč
Vstupné (nečlenové)	2 240	Cestovné a odměna pro přednášející	3 200
Prodej literatury	210	Spotřební materiál	221
		Občerstvení	613
Celkem	2 450	Celkem	4 034

Celková bilance sympózia je ztráta 1 584 Kč.

Viktor Talián a Jiří Peňás

Nevešlo se

K článku o úpravách fotografií

Během přípravy tohoto čísla jsem dostal tip na knihu Zpracování digitální fotografie, která je zdarma a legálně ke stažení na webu. Najdete v ní mnoho užitečných rad pro práci s digitálními fotografiemi na počítači mimo jiné i o programu GIMP. Obsahuje i ukázky, které se do Azetu nevejdou. Adresa na stažení je na www.openoffice.cz/file/146

Aby toho nebylo málo, ukáží nyní zákon přitažlivosti v praxi: Syn vida, co tvořím, mi poslal tip na malou školičku o Gimpu, která vyšla v jednom časopisu a je ke stažení na <http://jnp.zive.cz/gimp-prirucka-pro-zacatecniky-zdarma> – Je to sice jen velmi stručné dílko, na doplnění článku a pro případné zájemce však vhodné.

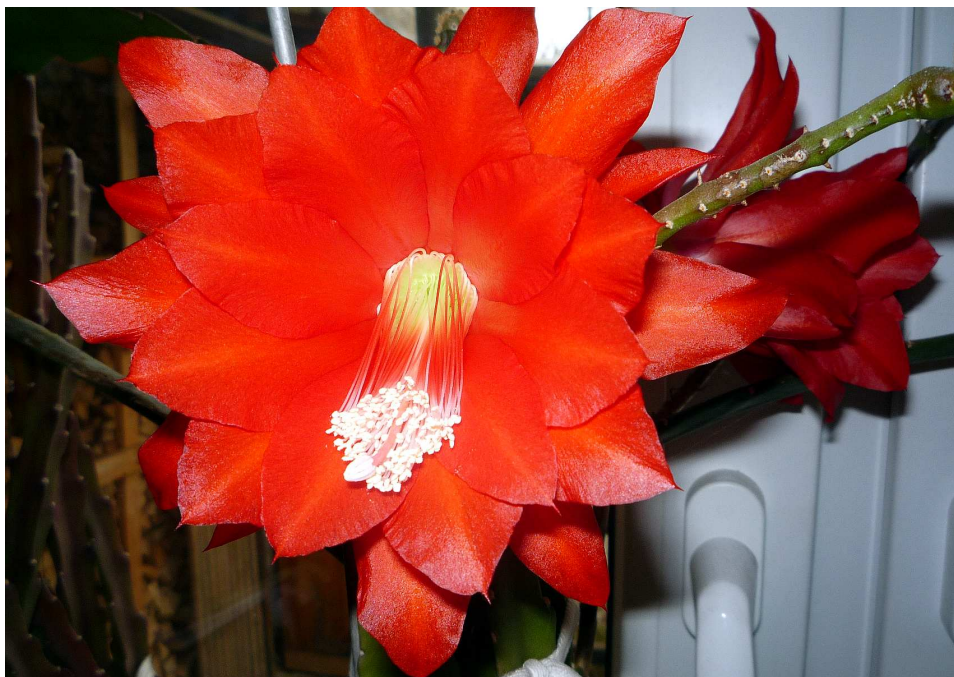
Zkracovače webových adres

Když už jsme u toho, že mi syn nahlíží přes rameno a mírně řečeno se podivuje nad tím, jaký to používám podle něj obskurní software (editor Vim a sázecí program \TeX) vida mě, jak vkládám dlouhé webové adresy do článků, poradil mi věc, o níž jsem dosud nevěděl, která však není nová a existuje v několika podobách. Je to webová služba, která dělá z dlouhých adres krátké. Místo dlouhatánské adresy získáme krátký, celkem nicneříkající řetězec znaků, který však ušetří čas při přepisování z papíru.

Co to pro nás znamená? Jak to pracuje? Co to žere? Otevřeme-li stránky nějakého zkracovače – např. <http://goo.gl/> a zadáme-li do formulářového pole nějakou dlouhou adresu – například kousek výše tu s jnp.zive.cz – a klikneme-li na tlačítko *Shorten*, vrátí nám stránka tuto adresu: <http://goo.gl/5Pvir> –. S ní můžeme zacházet úplně stejně jako s jakoukoliv jinou webovou adresou. Její vepsání do adresního řádku však způsobí přeměrování a otevření té původní šíleně dlouhé adresy. Vysvětlení principu této služby není složité, bylo by však mimo rámec Azetu, pro nás je ovšem hlavní, že to umíme použít. Jak prosté, milý Watsone...

Popis fotografií na straně 9

Notocactus longispinus STU 536, *Notocactus herteri* STU 186, *Notocactus calvescens* STU 15, *Notocactus neohorstii* STU 462, *Opuntia arechavaletae* a *Notocactus scopa* v. *denardinii* STU 538.

Fotografie Mileny Ševčíkové ke článku na s. 12

Fotografie Jaroslava Kašparovského ke článku na s. 14

Azet – zpravodaj Klubu kaktusářů Astrophytum Brno – Neprodejné – Redakce, jazyková úprava, sazba: Josef Polách – sazba systémem T_EX s použitím písma Lido – tisk: Tiskárna Kašpar – vytvořeno s použitím legálního a svobodného softwaru – aniž bylo vědomě ublíženo živým tvorům – v článcích byly opraveny jazykové a typografické chyby, beze změny smyslu sdělení, není-li uvedeno u příspěvku jinak – připomínky, náměty, příspěvky prosím na adresu josef@polach.org